

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SRPNJU 2021.

IZ SADRŽAJA:

NOVOSTI U OBVEZKOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 24. lipnja 2021. godine održana je redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije iz usvojenih odluka.

Produženje ugovornog razdoblja do 31. prosinca 2021. godine

HZZO je produžio ugovorno razdoblje do 31. prosinca 2021. godine za do sada ugovorene zdravstvene ustanove na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini te za do sada ugovorene privatne zdravstvene radnike na razini primarne i sekundarne zdravstvene zaštite.

Također će do 31. prosinca 2021. godine biti produženi ugovori s do sada ugovorenim isporučiteljima ortopedskih i drugih pomagala koji s HZZO-om imaju sklopljene ugovore o isporuci ortopedskih i drugih pomagala.

Osigurana sredstva za provođenje dodatnih dijagnostičkih postupaka

Prema uputi Ministarstva zdravstva HZZO je osigurao sredstva za provođenje dodatnih dijagnostičkih postupaka uroterapije s biofeedbackom kod djece, magnetne rezonance (MR), PET/CT postupaka, MSCT koronarografije, koronarografije i perkutane koronarne intervencije (PCI), postupke medicinske pomognute oplodnje (IVF/ICSI postupaka) i postupaka polisomnografije, za razdoblje od 30. lipnja 2021. godine do 31. prosinca 2021. godine sa do sada ugovorenim provoditeljima navedenih postupaka.

Ugovaranjem ovih dodatnih postupaka u svrhu smanjenja listi čekanja osigurava se dostupnost i kontinuitet zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a.

- Produženje ugovornog razdoblja do 31. prosinca 2021. godine
- Osigurana sredstva za provođenje dodatnih dijagnostičkih postupaka

ODNOSI SA UK NAKON BREXITA U PODRUČJU ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske (u daljnjem tekstu: UK) napustila je Europsku uniju (u daljnjem tekstu: EU) 31. siječnja 2020. godine. Tada je, nakon dugih i do zadnjeg trenutka neizvjesnih pregovora, na snagu stupio Sporazum o povlačenju UK iz EU (u daljnjem tekstu: Sporazum). Najvažniji dio dogovora bio je daljnja primjena EU propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, točnije postupanje kao da je UK i nadalje država članica EU. U tom trenutku na taj način nije došlo do promjena u području zdravstvenog osiguranja, tako da su osigurane osobe HZZO-a koje su odlazile u UK i nadalje mogle nesmetano koristiti svoje Europske kartice zdravstvenog osiguranja (u daljnjem tekstu: EKZO). Isto tako i korisnici UK mirovine koji žive u Republici Hrvatskoj također su i nadalje imali sva prava na isti način kao i prije Brexita.

Kako je Sporazum predviđao navedeni način postupanja samo do kraja prijelaznog perioda, odnosno do kraja 2020. godine, paralelno su vođeni intenzivni pregovori o daljnjim odnosima nakon isteka prijelaznog perioda.

Krajem 2020. godine činilo se da s UK neće biti postignut dogovor u ovom području te da će od 1. siječnja 2021. godine UK neuređeno napustiti EU. To bi konkretno značilo da UK postaje država s kojom Republika Hrvatska nema regulirane odnose u području zdravstvenog osiguranja te da se na pravne situacije vezane uz UK počnu primjenjivati isključivo Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13., 137/13. i 98/19.), Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite („Narodne novine“, broj 160/13., 11/15., 16/15., 113/16. i 34/18.) te ostali važeći hrvatski pravni propisi, kao u sljedećim primjerima.

Naime u tim, tada potencijalnim slučajevima, osigurane osobe HZZO-a koje po privatnom poslu odlaze u UK nakon 1. siječnja 2021. godine pravo na zdravstvenu zaštitu u UK mogle bi ostvariti isključivo uz uvjet uplate posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu. Također, svi novi slučajevi privremenog rada u UK rješavali bi se kao da radnici odlaze na rad u npr. Rusiju, uz obvezu uplate posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu ili mogućnost poslodavca da zatraži oslobađanje od spomenutog doprinosa. Novi slučajevi korisnika UK mirovine s prebivalištem u Republici Hrvatskoj status u obveznom zdravstvenom osiguranju ostvarivali bi uz obvezu uplate doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje.

Iz svih navedenih primjera vidi se koliko je bilo važno urediti daljnje odnose s UK radi zaštite prava osiguranih osoba i olakšavanja korištenja zdravstvene zaštite.

Sporazumom je predviđeno nekoliko kategorija osoba koje su i nadalje mogle ostvarivati svoja prava primjenom EU propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, na isti način kao i ranije. Tako su npr. regulirani slučajevi svih UK osiguranika koji

žive u Republici Hrvatskoj, čije potvrde o pravu na zdravstvenu zaštitu su i nadalje vrijedile, do isteka ili opoziva. Navedeno se odnosilo i na osigurane osobe HZZO-a koje žive u UK uključujući korisnike mirovine s prebivalištem u UK.

Dotadni problem krajem 2020. godine izazvala je obavijest UK strane da dosadašnje Europske kartice zdravstvenog osiguranja u odnosima s UK prestaju važiti od 1. siječnja 2021. godine. UK strana tada je uputila obavijest da će za svoje osiguranike izdavati nove, posebno označene Europske kartice zdravstvenog osiguranja. Dotadašnje Europske kartice zdravstvenog osiguranja vrijedile bi samo za slučajeve liječenja koje je započelo prije ili na 31. prosinca 2020. godine, a do završetka tog kontinuiranog liječenja.

Nove UK EKZO razlikovale su se od dosadašnjih prvenstveno po oznaci u gornjem desnom uglu, gdje je umjesto žutih europskih zvijezdica sada stavljen hologram UK zastave uz oznaku UK.

Sukladno Sporazumu pojedine kategorije osoba i nadalje ostvaruju pravo na korištenje neodgodive zdravstvene zaštite u UK, kao što su studenti na studiju u UK i radnici izaslati na privremeni rad u UK, koji se u UK po navedenim osnovama nalaze na kraju prijelaznog razdoblja, ali samo za trajanja studiranja ili privremenog rada.

Sporazumom je za osobe koje su se na isteku prijelaznog razdoblja nalazile u situaciji pokrivenoj Sporazumom, npr. državljanin Hrvatske koji radi u UK, predviđena mogućnost zbrajanja razdoblja osiguranja u slučaju potrebe. Ovaj postupak iznimno je važan za ostvarivanje pojedinih prava za koja je sukladno hrvatskim pravnim propisima predviđeno prethodno razdoblje osiguranja kao uvjet za pojedino pravo, npr. naknadu plaće u slučaju privremene nesposobnosti za rad, ortopedska i druga pomagala i sl. U slučaju nemogućnosti zbrajanja razdoblja osiguranja ostvarenih u UK, moglo bi se dogoditi da osigurana osoba nije u mogućnosti ostvariti pojedino pravo dok za to ne stekne uvjete sukladno hrvatskim pravnim propisima.

Zbog navedenih primjera iznimne daljnje primjene EU propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti u odnosima s UK, a kako je 2019. godine zaživjela elektronska razmjena podataka u području socijalnog osiguranja između država članica EU, UK sukladno Sporazumu i nadalje ostaje u sustavu elektronske razmjene podataka. Elektronska razmjena omogućuje institucijama država članicama EU brzu i jednostavnu komunikaciju, koja je do sada zbog korištenja uobičajenog slanja poštom znala biti nepouzdana i spora.

Kako se približavao istek prijelaznog razdoblja i zbog selektivne primjene Sporazuma na samo pojedine osobe bila je sve naglašenija potreba re-

- Odnosi sa UK nakon Brexita na području zdravstvenog osiguranja

- Sporazum o trgovini i suradnji na snazi od 1. svibnja 2021.

guliranja područja socijalne sigurnosti u odnosima s UK u cijelosti, kako je bilo i prije Brexita.

Krajem 2020. godine ponovio se sličan scenarij kao i kod sklapanja Sporazuma o povlačenju te se do zadnjeg trenutka nije znalo da li će se postići dogovor u području socijalnog osiguranja, naravno uz još niz značajnih pitanja vezanih uz prava građana.

Pregovori su uspješno privedeni kraju doslovno u zadnjim danima primjene Sporazuma i EU je s UK sklopila 30. prosinca 2020. godine novi Sporazum o trgovini i suradnji (u daljnjem tekstu: STS), sastavni dio kojeg je Protokol o koordinaciji socijalne sigurnosti (u daljnjem tekstu: Protokol).

STS je do 1. svibnja 2021. godine bio u privremenoj primjeni, a tada je završen propisani postupak ratifikacije i s navedenim datumom je stupio na snagu.

Važno je naglasiti da stupanjem na snagu STS-a ne prestaje primjena Sporazuma te da Sporazum ima prioritet u odnosu na STS. Stoga je u svim situacijama koje uključuju primjenu spomenutih pravnih dokumenata potrebno prvenstveno utvrditi da li se na osobu primjenjuje Sporazum, i time nastavlja primjena EU propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, ili se na konkretnu situaciju primjenjuje STS, odnosno Protokol o koordinaciji socijalne sigurnosti. Ono što uvelike olakšava postupanje u području zdravstvenog osiguranja je činjenica da su u Protokolu odredbe o zdravstvenom osiguranju praktički istovjetne odredbama iz EU uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, uključujući i pravo na punu zdravstvenu zaštitu osiguranika UK koji žive na području Hrvatske i obrnuto.

Što se tiče dokumenata koji će se koristiti za primjenu STS-a, sve potvrde i dokumenti koje izdaju nadležni nositelji u obliku koji se upotrebljavao neposredno prije stupanja na snagu Protokola, znači da sve dosadašnje potvrde o pravu i druge tiskanice vrijede za potrebe provedbe Protokola te se, prema potrebi, i dalje upotrebljavaju za razmjenu informacija među nositeljima. Sve takve potvrde i tiskanice vrijede do njihova isteka ili poništenja.

STS sadrži načela jednakog postupanja, asimilacije činjenica i zbrajanja razdoblja osiguranja, kao i pravilo da osoba može biti osigurana samo u jednoj državi, isto kao i EU uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Jedna od značajnih novosti koje donosi STS je da na području UK ponovno vrijede postojeće EKZO izdane od strane HZZO-a.

UK će, uz ranije važeće EKZO i EKZO za primjenu Sporazuma, u cilju primjene Protokola izdavati novu

Globalnu karticu zdravstvenog osiguranja, koja će s vremenom zamijeniti ostale verzije UK EKZO.

Globalna kartica zdravstvenog osiguranja izgleda ovako:

UK je službeno zamolila sve države članice EU da za sada prihvaćaju sve verzije njihovih EKZO, uključujući novu Globalnu karticu, kako bi se svim njihovim osiguranicima koji borave u Republici Hrvatskoj i drugim državama članicama omogućilo nesmetano korištenje prava na neodgodivu zdravstvenu zaštitu.

Na području UK ponovno vrijede postojeće EKZO izdane od strane HZZO-a, tako da studenti, izaslani radnici i sve druge osobe koje borave na području UK ponovno ostvaruju pravo na neodgodivu zdravstvenu zaštitu osnovom svoje EKZO.

Isto tako Protokol određuje postupak za reguliranje statusa izaslanih radnika te je stoga za određivanje zakonodavstva koje se na njih primjenjuje neophodno da se poslodavci, koji upućuju radnike na privremeni rad u UK, obrate Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje radi izdavanja potvrde A1.

Vezano uz utvrđivanje statusa osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju Republike Hrvatske osoba na redovitom školovanju u UK, a u odnosu na odredbu članka 7. stavka 1. točke 15. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju kojom je predviđena mogućnost reguliranja statusa za redovite učenike srednjih škola i redovite studente visokih učilišta u drugim državama članicama, ista više nije primjenjiva budući da UK više nije država članica, a STS-om se ne predviđa daljnja primjena EU propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Stoga redoviti učenici i studenti u UK, koji u Republici Hrvatskoj imaju prebivalište odnosno odobren stalni boravak, svoj status u obveznom zdravstvenom osiguranju Republike Hrvatske moraju regulirati prema nekoj od drugih predviđenih zakonskih osnova osiguranja.

- STS načela ista kao i EU uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti

- Izgled globalne kartice zdravstvenog osiguranja

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979

za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Mirovinska prava osoba koje su radile u inozemstvu

Prava iz sustava socijalne sigurnosti osoba koje su radile u inozemstvu zaštićena su primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju odnosno uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Republika Hrvatska kao članica Europske unije od 1. srpnja 2013. primjenjuje uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti s državama članicama EU-a, državama EGP-a (Island, Lihtenštajn i Kraljevina Norveška), Švicarskom Konfederacijom i Ujedinjenim Kraljevstvom.

Nakon stupanja Republike Hrvatske u članstvo EU 16 dotadašnjih dvostranih ugovora o socijalnom osiguranju zamijenjeno je uredbama EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (Uredba (EZ) broj 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti - Osnovna uredba i Uredba (EZ) broj 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. - Provedbena uredba).

Međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju i nadalje se primjenjuju s Australijom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, Kanadom, Quebecom, Sjevernom Makedonijom, Republikom Srbijom (odnosno SR Jugoslavijom), Turskom i Republikom Korejom.

Osobe koje su radile u državama članicama EU pravo na mirovinu mogu ostvariti u svim državama članicama u kojima su bile u osiguranju najmanje 12 mjeseci (staž kraći od 12 mjeseci preuzimaju razmjerno uključene države članice) te ako ispunjavaju i druge uvjete prema nacionalnim propisima tih država, npr. potrebne godine života. Sva razdoblja osiguranja navršena u državama članicama EU uzimaju se u obzir kada osoba navrší potrebne godine života za starosnu mirovinu. Svota mirovine iz države članice ovisi o duljini trajanja razdoblja osiguranja ili prebivanja u toj državi, a starosna mirovina isplaćuje se bez obzira na to u kojoj državi članici EU osoba ima prebivalište.

Mirovinska prava na temelju dvostranih međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju također se ostvaruju u svakoj državi ugovornici ako je osoba bila u osiguranju najmanje 12 mjeseci (staž kraći od 12 mjeseci preuzima druga država ugovornica na svoj teret – uobičajena odredba

ugovora) razmjerno trajanju staža navršenog u svakoj državi ugovornici.

Postupak za ostvarivanje prava na mirovinu pokreće se podnošenjem zahtjeva nadležnom nositelju mirovinskog osiguranja u državi prebivališta. Ako u državi prebivališta osoba nikada nije bila u osiguranju, zahtjev će se proslijediti nadležnoj ustanovi u državi posljednjeg osiguranja. Zahtjev podnesen u jednoj državi smatra se zahtjevom podnesenim u svim državama članicama odnosno ugovornicama u kojima osoba ima navršena razdoblja osiguranja.

Nakon podnošenja zahtjeva za mirovinu osiguranicima je olakšan postupak ostvarivanja prava u svim državama u kojima imaju navršena razdoblja osiguranja, s tim što uključene države članice odnosno ugovornice daljnji postupak provode službenim putem u međusobnoj primjeni uredbi EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti odnosno međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. Svaka država članica ili ugovornica odluku o pravu na mirovinu koja se temelji na odnosnom nacionalnom zakonodavstvu dostavlja podnositelju zahtjeva na kućnu adresu.

KORISNICI MIROVINA - isplata u lipnju 2021.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	497 548	2.784,77 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	39 988	3.698,74 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	81 481	2.453,71 kn
Prijevremena starosna mirovina	205 010	2.682,34 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	344	2.921,20 kn
Invalidska mirovina	105 335	2.092,10 kn
Obiteljska mirovina	215 787	2.094,93 kn
UKUPNO - ZOMO	1 145 493	2.581,19 kn
Korisnici koji su u 2021. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Starosna mirovina	9 586	2.613,72 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	2 751	3.440,01 kn
Prijevremena starosna mirovina	3 221	2.843,21 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	3	2.889,34 kn
Invalidska mirovina	979	1.981,61 kn
Obiteljska mirovina	5 187	2.184,76 kn
UKUPNO	21 727	2.621,52 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	106 161	3.965,33 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	207 158	3.613,23 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	270 232	1.737,31 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 748	7.344,76 kn
Ukupan broj osiguranika		1 573 949
Ukupan broj korisnika mirovine		1 238 940
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,27
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za travanj 2021.		7.082,00 kn
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2021. godini		2.807,36 kn
Korisnici mirovina - muškarci (46,09%)		570 984
Korisnici mirovina - žene (53,91%)		667 956
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		35 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		63 godine
Procjena potrebnih sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.558.000.000 kn